

Spis treści

Wstęp	9
CZĘŚĆ PIERWSZA. Integracja europejska — wprowadzenie	13
1. Pojęcie i etapy międzynarodowej integracji ekonomicznej	14
2. Geneza integracji europejskiej	16
3. Główne instytucje europejskie	18
3.1. Rada Unii	19
3.2. Komisja Europejska	20
3.3. Parlament Europejski	22
3.4. Trybunał Sprawiedliwości	23
3.5. Trybunał Rewidentów Księgowych	25
3.6. Inne organy	25
3.6.1. Rada Europejska	25
3.6.2. Sąd Pierwszej Instancji	26
3.6.3. Komitet Regionów	26
4. Podstawowe akty prawne	27
4.1. Jednolity Akt Europejski	28
4.2. Traktat z Maastricht	28
4.3. Traktat z Amsterdamu	29
CZĘŚĆ DRUGA. Teoretyczne aspekty integracji europejskiej	35
1. Teoria strefy wolnego handlu i unii celnej	36
1.1. Krótkookresowe efekty strefy wolnego handlu i unii celnej	36
1.2. Długookresowe efekty wprowadzenia strefy wolnego handlu i unii celnej w świetle teorii integracji	41
1.3. Teoria integracji rynku usług	43
2. Teoria wspólnego rynku	48
3. Teoria unii ekonomicznej i monetarnej	55
CZĘŚĆ TRZECIA. Procesy pogłębiania integracji europejskiej	63
1. Procesy integracyjne w ramach jednolitego rynku europejskiego	64
1.1. Rynek dóbr i usług	64
1.1.1. Tendencje w handlu Wspólnot Europejskich przed wejściem w życie jednolitego rynku wewnętrznego	64

1.1.2. Główne zmiany strukturalne w gospodarce Unii Europejskiej w latach dziewięćdziesiątych	70
1.1.3. Efekty jednolitego rynku wewnętrznego w handlu wspólnotowym	72
1.2. Modyfikacja swobodnego przepływu towarów w ramach jednolitego rynku wewnętrznego	84
1.2.1. Zniesienie barier administracyjnych	84
1.2.2. Zniesienie barier technicznych	85
1.2.3. Zniesienie barier fiskalnych	87
1.2.4. Wybrane dyrektywy Unii Europejskiej odnoszące się do swobodnego przepływu towarów w ramach jednolitego rynku wewnętrznego	97
1.3. Swoboda przepływu usług w Unii Europejskiej z uwzględnieniem zasad jednolitego rynku wewnętrznego	103
1.4. Rynek czynników produkcji	116
1.4.1. Analiza i ocena integracji rynku pracy	116
1.4.2. Ocena integracji rynków kapitałowo-finansowych	128
1.4.3. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne — ocena procesów integracyjnych	135
1.5. Efekty ekonomiczne jednolitego rynku wewnętrznego	145
2. Proces budowy unii ekonomicznej i monetarnej w Europie Zachodniej	153
2.1. Europejski System Walutowy	153
2.2. Unia ekonomiczna i monetarna	157
CZĘŚĆ CZWARTA. Polityka Unii Europejskiej	163
1. Polityka handlowa	164
1.1. Podstawy prawne	164
1.2. Instrumenty polityki handlowej w ramach Jednolitego Rynku Europejskiego	166
1.3. Zmiany w przepisach dotyczących polityki handlowej wniesione przez Traktat z Maastricht	167
1.4. Dostosowanie wspólnej polityki handlowej do postanowień Rundy Urugwajskiej GATT	167
2. Polityka rolna	168
2.1. Cele, zasady i instrumenty wspólnej polityki rolnej	168
2.2. Ewolucja wspólnej polityki rolnej	170
2.3. Regulacje reformy a ustalenia Rundy Urugwajskiej GATT	173
3. Polityka energetyczna	176
3.1. Podstawy prawne, cele i zadania	176
3.2. Instrumenty polityki energetycznej	178
4. Polityka wspierania badań i rozwoju technologicznego	181
4.1. Podstawy prawne, cele i zadania	181
4.2. Programy ramowe	182
4.3. Aspekty technologiczne konkurencyjności międzynarodowej Unii	186
4.4. Zmiany technologiczne i technologie informacyjne w Unii	190
4.5. Unia Europejska w handlu towarami zaawansowanej technologii	193
5. Polityka konkurencji	193
5.1. Ochrona konkurencji na jednolitym rynku wewnętrznym	193

5.1.1. Podstawy prawne, cele i zadania	193
5.2. Wspieranie konkurencyjności na rynkach zewnętrznych	203
5.2.1. Główne pojęcia konkurencyjności międzynarodowej	203
5.2.2. Podstawy prawne, cele i instrumenty polityki wspierania konkurencyjności	205
6. Polityka ochrony środowiska	211
6.1. Podstawy prawne, cele i zasady polityki ekologicznej	211
6.2. Programy działania polityki ekologicznej	213
7. Polityka ochrony konsumenta	220
7.1. Podstawy prawne, cele i zasady	220
7.2. Ewolucja i instrumenty polityki ochrony konsumenta	221
8. Polityka transportowa	224
8.1. Podstawy prawne, cele i zasady	224
8.2. Etapy wspólnej polityki transportowej	225
9. Polityka regionalna	230
9.1. Podstawy prawne, etapy i cele	230
9.2. Zasady i instrumenty polityki regionalnej	235
9.3. Inicjatywy Unii — programy ponadnarodowe	239
9.4. Perspektywy zmian w polityce regionalnej Unii	241
10. Polityka socjalna	243
10.1. Podstawy prawne cele i zadania	243
10.2. Ewolucja i instrumenty polityki socjalnej	245
11. Polityka wobec małych i średnich przedsiębiorstw	249
11.1. Podstawy prawne cele i zasady	249
11.2. Ewolucja i instrumenty polityki	251
CZĘŚĆ PIĄTA. Proces rozszerzania integracji europejskiej	253
1. Traktaty akcesyjne	254
2. Doświadczenia akcesyjne krajów słabiej rozwiniętych na przykładzie Irlandii — przebieg negocjacji i efekty członkostwa	258
3. Doświadczenia akcesyjne Hiszpanii i Portugalii w procesie członkostwa w Unii Europejskiej	263
3.1. Konsekwencje uzyskania członkostwa w UE dla wzorca specjalizacji handlowej	265
3.2. Ocena efektu kreacji i przesunięcia handlu po przystąpieniu do Wspólnot Europejskich	269
4. Doświadczenia Finlandii jako kraju ostatniego rozszerzenia w procesie integracji europejskiej	271
5. Proces rozszerzania Unii Europejskiej na Wschód	274
CZĘŚĆ SZÓSTA. Dostosowania w Polsce do integracji z Unią Europejską	277
1. Dostosowania na rynku dóbr	278
1.1. Liberalizacja handlu towarami przemysłowymi między Polską i Unią Europejską w świetle postanowień Układu Europejskiego	278
1.2. Szczegółowa liberalizacja handlu towarami włókienniczymi i odzieżowymi	282
1.3. Klauzule ochronne w Układzie Europejskim	287

1.4. Zmiany w handlu zagranicznym towarami przemysłowymi między Polską i Unią w procesie integracji	289
1.4.1. Zmiany w strukturze towarowej handlu Polski z Unią — analiza intensywności wykorzystania czynników wytwórczych	290
1.4.2. Ujawniona przewaga komparatywna w eksporcie towarów przemysłowych z Polską do Unii Europejskiej	291
1.4.3. Zmiany w poziomie „penetracji importowej” rynku polskiego	295
1.5. Stan liberalizacji handlu zagranicznego Polski z UE, EFTA i CEFTA w roku 1999	310
1.6. Instrumenty polityki handlowej w handlu towarami rolnymi w świetle postanowień Układu Europejskiego	311
1.6.1. Postanowienia Układu Europejskiego	311
1.6.2. Handel rolno-spożywczy według załączników do Układu Europejskiego — wykorzystanie kwot importowych Unii Europejskiej przyznanych Polsce	323
1.6.3. Skutki przystąpienia państw EFTA do UE dla handlu towarami rolnymi	322
1.7. Zmiany polityki handlowej Polski w kontekście umowy z WTO	326
2. Handel usługami między Polską i Unią Europejską w świetle postanowień Układu Europejskiego	327
3. Dostosowania na rynku pracy — ocena	330
4. Ocena dostosowań na rynku kapitału	335
4.1. Aktualny stan przepływów kapitałowych między Polską a Unią Europejską	335
4.2. Przepływy kapitału między Polską a Unią — ocena dostosowań	344
4.3. Efekty liberalizacji przepływów kapitałowych dla gospodarki polskiej	347
4.4. Rekomendacje dla polityki wobec inwestorów zagranicznych	350
CZĘŚĆ SIÓDMA. Rekomendacje dla polityki gospodarczej Polski	361
Zakończenie	367
Wykaz skrótów	371
Rozszerzenie Unii Europejskiej na Wschód — ważne wydarzenia	373
Aneks statystyczny	379